

A.F. Tempelaar

Het MAB vóór 50 jaar

mei 1938

Accountant Pimentel bespreekt enkele facetten van de schadeberekening bij onteigening. Hij bespreekt achtereenvolgens vermogensschade, inkomensschade en kostenvergoeding.

De schadeloosstelling welke voor de vergoeding van de vermogensschade moet worden vastgesteld, is de som geld welke als vermogensobject bezien, voor de eigenaar of zakelijke gerechtigde objectief dezelfde betekenis heeft als het te onteigenen onroerend goed. Hierbij is van belang de betekenis welke het desbetreffende goed voor de onteigende partij kan hebben. Volgens Pimentel zal bij verschillende betekenissen met verschillende toekomstige exploitatie-mogelijkheden de hoogste waarde in acht moeten worden genomen. Men mag niet volstaan met de methode van vergelijking met de voor andere gelijkwaardige, objecten bestede prijzen (dat mag alleen ingeval van een groot aantal vergelijkingspercelen).

Bij inkomensschade valt de vergoeding voor ondernemersrente praktisch weg, aangezien de te ontvangen schadeloosstelling weer op rente kan worden gezet. Indien het om een bedrijf met een bedroevend resultaat gaat, dan zou er t.a.v. de inkomensschade zelfs sprake kunnen zijn van een negatief saldo vergoeding. In dat geval wordt het negatieve saldo niet van de vermogensschade afgetrokken. De belangrijkste component bij de bepaling van de inkomensschade vormt – bij bedrijven uiteraard – de ondernemerspremie (deels identiek aan goodwill). Is er sprake van een dergelijke premie, dan worden in het artikel van Pimentel zeer lange termijnen genoemd, welke daarbij in acht moeten worden genomen nl. 13 jaar voor een eenmanszaak, 18 jaar voor een firma en 20 tot 75 jaar voor een NV. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met bijzondere omstandigheden, zoals bijv. een hoge leeftijd van de eigenaar, verhoogde sterfttekans enz..

P. behandelt ook nog het geval van inbezitneming door de onteigenende partij vóór de onteigening. De Hoge Raad bepaalde in 1938 dat men voor de bepaling van de schadeloosstelling dan niet mag uitgaan van het tijdstip van het in bezit nemen, maar van dat van de onteigening (dat soms enkele jaren later kan zijn). De wet handelt immers alleen over onteigening! Wijzigingen welke inmiddels door de onteigenende partij aan het onroerend goed zijn aangebracht mogen de wederpartij niet tot voor- of nadeel strekken. Voorts mag volgens het arrest de inkomensschade over de termijn tussen inbezit-

neming en onteigening niet meer bedragen dan de wettelijke interest. Voor de onteigende partij kan dit voorschrift tot nadeel leiden.

De nieuwe regeling voor de Richtige Heffing (zie vorig historisch maandverslag) heeft vele pennen in beweging gebracht. Ohmstede wil aantonen, dat het wetsontwerp RH belangrijke tekortkomingen vertoont, terwijl op andere punten de wet te weinig duidelijkheden geeft. Redacteur Tekenbroek ziet wel problemen door onduidelijkheden, maar verwacht dat het Parlement de puntjes wel op de i's zal zetten. Naar zijn mening gaat het de richting uit, dat de Dividend- en Tantiëmebelasting zal verdwijnen en zal plaats maken voor een winstbelasting voor vennootschappen.

Vaste kosten in het variabele budget. In dit artikel bespreekt A.M. Groot enkele mogelijkheden om via de variabele budgettering de vaste kosten onder schot te houden (al zal men vrijwel altijd kunnen spreken van het taaie ongerief - A.F.T.).

Vele afdelingen in een bedrijf verlenen diensten aan andere afdelingen. Voor de onderlinge diensten kunnen tarieven per prestatie worden vastgesteld, welke voor het opstellen van de afdelingsbudgetten en voor de bewaking ervan worden gebruikt. Bij schommelende opbrengstprijzen van de produkten van het bedrijf en voor fluctaties in de bezetting van afdelingen zijn de vaste kosten vrijwel immuun. Groot bespreekt een vorm, waarbij de vergoedingen voor onderlinge diensten worden uitgedrukt in percentages van de opbrengst van bepaalde groepen produkten. Op deze wijze zou elke afdeling van het bedrijf de invloed van de schommelende verkoopprijzen ondervinden. Bij dalende prijzen (1938 lag nog onder de rook van de crisis en de hiermede samenhangende deflatie) worden hierdoor alle afdelingen geactiveerd haar eigen kosten te verlagen. Volgens de schrijver heeft dit systeem in een aantal gevallen tot goede gevolgen geleid. Vaak bleek dan dat constant gedachte kosten toch verlaagd konden worden (Prof. Goudriaan: Onder hoge druk worden vaste kosten variabel).

De moeilijkheden met vaste kosten blijven desondanks groot; er zijn kosten die niet verlaagd kunnen worden, zoals bijvoorbeeld rente en afschrijvingen. Ten aanzien van deze posten op machines stelt Groot voor een afzonderlijke afdeling machinebeheer te creëren. Deze verhuurt alle machines aan de afdelingen die ze moeten gebruiken. In feite wordt de leider van deze beheersafdeling verantwoordelijk voor de bezettingsresultaten van het machinepark en zal hij uiteindelijk de beslissende stem hebben bij een aanvraag voor uitbreiding van het park of van vernieuwing van machines. Bij geringere afname van machinecapaciteit dan verwacht zal hij zonodig met differentiële tarieven zijn afnemers moeten bewerken meer machine-uren af te nemen. Groot geeft zelf toe, dat dit alles gemakkelijker gezegd dan gedaan wordt.

Een belastingplichtige (I.B.) had, naast een selectieve beoordeling van enkele grotere winkeldebiteuren, voor de grote groep kleine winkeldebiteuren een algemeen afschrijvingspercentage toegepast en die afschrijving ten laste van de resultatenrekening gebracht. De gegoedheid van die individuele kleine debiteuren was niet bekend, doch de ervaring leerde dat dergelijke posten niet alle invorderbaar waren. De Inspecteur der Directe Belastingen vond een algemene afschrijving in strijd met de wet. De Raad van Beroep

verwierp het beroep van de belastingplichtige op grond van de overweging dat een dergelijke algemene afschrijving alleen toelaatbaar kon zijn indien het voor alle activa als een systeem zou worden toegepast. Nu dat niet het geval was werd de betwiste algemene afschrijving beschouwd als een voorziening voor toekomstige verliezen en dus fiscaal niet aanvaardbaar. De Hoge Raad verwierp de beslissing van de RvB. De wet verzet zich er niet tegen dat de ene soort activa tegen een telken jare geschatte waarde op de balans wordt opgevoerd en op andere activa wordt afgeschreven, mits slechts voor elk dier categorieën bij het gekozen stelsel wordt volhard.